

ŞUARA TEZKİRELERİNDE ANEKDOTLAR VASITASIYLA BİLİNÇALTINA VERİLEN MESAJLAR: KÜNHÜ'L-AHBÂR'IN TEZKİRE KISMI ÖRNEĞİ

Ahmet AKGÜL

Süleyman Demirel Üniversitesi, Türk Dili Bölümü, Isparta / Türkiye

Anahtar Kelimeler: Klâsik Türk Edebiyatı, Şuara Tezkireleri, Kühü'l-Ahbar, Gelibolulu Mustafa Âlî, Anekdot.

ÖZET

Şuara tezkireleri, Osmanlı şair ve ediplerinin biyografileri hakkında bilgi veren en eski ve güvenilir kaynaklar olarak kabul görmektedir. Türk edebiyatında *Mecalisü'n-Nefâis* ile (Çağatay sahası) başlayan tezkire yazma geleneği, 20. yüzyılın başında yazılan *Tuhfe-i Nailî*'ye kadar devam etmiştir. Yakın geçmişte ise tezkirelerin tıpkıbasımları yahut bugünkü harflere aktarılmış (transkripsiyonlu) metinleri oldukça ciddi çalışmalar neticesinde günümüz insanının istifadesine sunulmuştur. Mamafih bu önemli çalışmaların yanında tezkirelerle ilgili yapılması gereken başka önemli çalışmalar da vardır. Bunlardan biri Türk şairlerinin biyografilerine dair bilgiler ihtiva eden şair tezkirelerinin mukayeseli ve tenkidî bir bakış açısıyla ele alınması; bir diğeri ise tezkirelerde verilen bilgilerin güvenilirliklerinin sorgulanması ve tezkirecilerin bu eserleri yazmaktaki asıl gayelerinin belirlenmesidir. Zira bu eserlerin hangi kimlik, karakter ve bakış açılarına sahip insanlar tarafından kaleme alındığı konusu araştırılmayı beklemektedir. Bu bildiride Osmanlı edebiyatının önemli müelliflerinden sayılan Gelibolulu Mustafa Âlî'ye ait *Kühü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı*'nda yer alan biyografilerin, içerdikleri anekdotlar vasıtasıyla, okuyucunun bilinçaltına verdiği mesajlar üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda, tezkirecinin anlattığı anekdotlar üzerinden Osmanlı toplumunu şairiyle, sultanıyla, kadısıyla, ilmiye sınıfıyla ve sosyal yapısıyla hangi karakter ve bakış açısından ele aldığı ortaya konmaya çalışılmıştır.